

Kanadská mozaika

4/05
17. februára

Každé dva týždne na Vašom stole e-mailom alebo poštou

Kanada založí v Afganistane Tím regionálnej obnovy

Minister obrany Bill Graham 13. februára oznámil, že do leta roku 2005 zvýši Kanada počet svojich vojakov v Afganistane približne na 1 100, teda takmer na dvojnásobok. Kanada má v súčasnej dobe v Kábule 600 vojakov a v auguste plánuje založiť Tím regionálnej obnovy (Provincial Reconstruction Team PRT) v Kandaháre. Tento plán, ktorý má prispieť ku stabilite v krajine rozvojom humanitárnych projektov, je súčasťou celkového rozšírenia mierových operácií v južnom regióne tejto krajiny. Hlavným cieľom kanadskej vlády je prispieť ku stabilizácii a rekonštrukcii Afganistanu a chrániť tak krajinu pred opätovným pádom do neutešenej situácie, keď bola útočiskom pre teroristov a teroristické organizácie. Kanada vyslala svoje vojenské jednotky v rámci Medzinárodných pomocných bezpečnostných síl (International Security Assistance Force) NATO už od augusta 2003. Od februára do októbra 2004 bol veliteľom týchto síl kanadský generálporučík Rick Hillier, ktorý sa 4. februára stal novým náčelníkom generálneho štábu Kanadských ozbrojených síl. www.dnd.ca

Kanadská pomoc najchudobnejším krajinám sveta

Minister financií Ralph Goodale zverejnil 2. februára, pred schôdzkou ministrov financií krajín G7 v Londýne, kanadský návrh pomoci najchudobnejším krajinám sveta. V rámci tejto pomoci budú tieto krajiny odbremenené od splácania dlhov navýšením finančnej čiastky, o ktorú sa dlhy znížia a rozšírením počtu krajín, na ktoré sa odpustenie dlhov bude vzťahovať. Ralph Goodale posadil toto gesto do širšieho kontextu a vyzval ostatné darcovské krajiny, aby túto iniciatívu podporili. „Kanadský návrh poskytne krajinám so skromnými príjmami možnosť investovať v budúcnosti do vlastných obyvateľov a nie do splácania dlžobných záväzkov z minulosti. Je možné, že trvalé riešenie odpustenia dlhov je už na dosah.“ V rámci tohto programu poskytne Kanada v nasledujúcich piatich rokoch približne 172 miliónov dolárov na okamžitú pomoc pre 15 hlboko zadlžených krajín. V návrhu sú tiež zohľadnené kritériá stabilnej vlády a ľudských práv. www.fin.gc.ca

MEA a kanadská energetická politika

Medzinárodná energetická agentúra (MEA) pri OECD vydala na konci januára správu, ktorá hodnotí kanadskú energetickú politiku. V správe sa konštatuje, že Kanada sa vydala správnym smerom a mala by sa naďalej snažiť o dosiahnutie spoločných cieľov členov MEA – sprístupňovanie trhov, udržateľný rozvoj a energetickú bezpečnosť. Kanada je na druhom mieste na svete v spotrebe energie na osobu, zároveň je však medzi tromi krajinami, ktoré využívajú energiu najefektívnejšie. Krajina javorového listu má na rozdiel od ČR významné zdroje nerastných surovín vrátane ropy a plynu a získava pomerne veľké množstvo energie z vodných zdrojov. I napriek tomu si kanadská vláda uvedomuje nutnosť zvyšovania podielu výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov (okrem vodných elektrární aj veterná a solárna energia, biomasa apod.). Veľký dôraz sa tiež kladie na výskum nových technológií, napr. tzv. čistého uhlia, metanu z uhoľných slojí a na dlhodobější perspektívu vodíka. V roku 1998 sa Kanada zaviazala znížiť emisie skleníkových plynov v rámci Kjótskeho protokolu, ktorý nadobúda platnosť v týchto dňoch. Podľa prieskumov 80% Kanadčanov

tento záväzok podporuje a žela si pokrok v boji proti klimatickým zmenám. Podobne ako obyvatelia ďalších krajín si však Kanadania nie vždy uvedomujú, že to bude vyžadovať systémovú zmenu, ktorá ovplyvní životy všetkých. Vláda prostredníctvom agentúry Ministerstva prírodných zdrojov podporuje znižovanie energetickej náročnosti jednotlivých odvetví kanadskej ekonomiky, vrátane napr. obytných budov. www.nrcan.gc.ca

Rozvoj kanadského filmového priemyslu

Kanadská kinematografia je síce pomerne malá, ale v priebehu niekoľkých desaťročí už stihla vytvoriť celý rad vrcholných diel. Stačí len spomenúť tvorcov ako sú Denys Arcand, Atom Egoyan, David Cronenberg alebo Ivan Reitman. Niektorým z nich sa podarilo uplatniť aj v zahraničí, predovšetkým v Hollywoode, ktorého vplyv je aj v Kanade dosť silný. Na druhú stranu sa odhaduje, že až štvrtina hollywoodskej produkcie sa dnes točí v Kanade. Domáce aj zahraničné filmové štáby sa v Kanade tešia výraznej podpore na federálnej i provincionej úrovni. Patria sem daňové úľavy, pomoc pri vyhľadávaní exteriérov a ubytovania alebo uľahčenie komunikácie s miestnymi úradmi. V posledných rokoch tak rastie objem produkcie zahraničných filmových a televíznych štábov v Kanade rýchlosťou približne 20% za rok. Okrem svojho kultúrneho významu predstavuje kanadský filmový a video priemysel tiež významnú súčasť ekonomiky: prispieva takmer tromi miliardami dolárov ročne k hrubému domácejmu produktu a poskytuje prácu 30 000 ľuďom. www.international.gc.ca

Univerzita v Alberte: transplantácia pre diabetikov

Edmontský chirurg transplantoval bunky, ktoré produkujú inzulín zo živého darcu. Tento zákrok môže znamenať rýchlejšiu a efektívnejšiu liečbu pre ľudí s pokročilými komplikáciami cukrovky. Doktor Shapiro a japonskí chirurgia odobrali päťdesiatšesťročnej žene časť slinivky brušnej, z ktorej izolovali tzv. ostrovčeky B-buniek produkujúcich inzulín. Tie potom úspešne transplantovali jej dvadsaťsedemročnej dcére. „Transplantácia ostrovčekov od živých darcov môže pomôcť celému radu pacientov s diabetes typu 1,“ povedal vedúci tímu James Shapiro a dodal, že operácia je relatívne bezpečná, i keď existuje určité riziko ako pre darcu, tak pre príjemcu. Transplantácia u pacientov s diabetes, ktorých telo nedokáže kontrolovať hladinu glukózy v krvi, sa vykonávajú už dlhšiu dobu, zatiaľ to ale bolo iba od mŕtvych darcov. V Kanade je takmer 200 000 diabetikov závislých na inzulíne a niektorí z nich sa už zapísali do poradovej listiny na túto operáciu. www.cbc.ca

Pozvánka – grafiky a akvarely kanadského Slováka

Pozývame Vás na výstavu Karola Antala - grafiky a maľby zo severozápadu Kanady. Autor sa po štyridsaťročnom živote v kanadskom Vancouvri vrátil na Slovensko a usadil sa vo Svätom Jure. Karol Antal sa vo svojej grafickej a maliarskej tvorbe venuje ilustráciám kníh a typickému kanadskému umeniu, ktoré vychádza z indiánskych báj a indiánskeho umenia. Výstava je prístupná verejnosti v Literárnom a vlastivednom múzeu vo Svätom Jure, Prostredná ulica č. 29, do 4. marca 2005, utorok - sobota 8.00-16.00. www.muzeumpezinok.sk